

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

BI201K Úvod do práva ICT I

Obsah přednášky

- Právní regulace mezinárodních obchodních transakcí - mezinárodní právo soukromé (pojem, předmět, prameny, metody)

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Pojem a předmět MPS

K čemu je MPS?

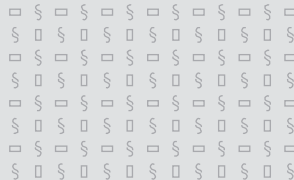
■ Příklad

Pan Josef Novák je výrobcem vína Velkých Bílovic. Pan Franz Müller je vlastníkem vinotéky v Poysdorfu, která se kromě rakouských vín specializuje na prodej kvalitních vín moravských. Pan Novák a pan Müller proto uzavřeli smlouvu, kterou se pan Novák zavázal pravidelně do vinotéky dodávat víno vlastní výroby. Pan Müller nezaplatil za několik dodávek.

K čemu je MPS?

- Právní regulace
- Soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem (= předmět MPS)
- Nutnost specifické regulace vztahů s mezinárodním prvkem
- Vztahy s mezinárodním prvkem x vztahy vnitrostátní

Vztahy s mezinárodním prvkem

- Mezinárodní prvek
 - Subjekt
 - Skutečnost právně významná pro vznik a existenci vztahu
 - Předmět

Co je to MPS?

- Samostatné právní odvětví
- Součást vnitrostátního práva
- Každý stát má svoje MPS => Které se kdy použije?
- Pojem mezinárodní - reaguje na mezinárodní prvek

Které MPS se má použít?

- Záleží na fóru = místu řešení sporu
- Soudy vždy aplikují svoje MPS - normy, které jsou součástí MPS
- Oblast našeho zájmu: české MPS

Co všechno MPS řeší?

- *Pan Josef Novák je výrobcem vína Velkých Bílovic. Pan Franz Müller je vlastníkem vinotéky v Poysdorfu, která se kromě rakouských vín specializuje na prodej kvalitních vín moravských. Pan Novák a pan Müller proto uzavřeli smlouvu, kterou se pan Novák zavázal pravidelně do vinotéky dodávat víno vlastní výroby. Pan Müller nezaplatil za několik dodávek.*

Co všechno MPS řeší?

- *Kde může pan Novák podat žalobu na zaplacení částky, kterou mu pan Müller dluží?*
- Otázka mezinárodní příslušnosti
- Které soudy (soudy kterého státu) mohou rozhodovat určitý spor s mezinárodním prvkem?

Co všechno MPS řeší?

- *Podle jakého práva (jakých právních norem) posoudíme, zda smlouva byla platně uzavřena, zda pan Müller porušil svoji povinnost, jaké budou úroky z prodlení apod.?*
- Otázka rozhodného práva

Co všechno MPS řeší?

- *České soudy vydají rozhodnutí ve prospěch pana Nováka. Pan Müller dobrovolně nezaplatí, majetek má pouze v Rakousku. Pan Novák chce požádat o výkon rozhodnutí (o exekuci) v Rakousku.*
- Uznání a výkon cizích rozhodnutí

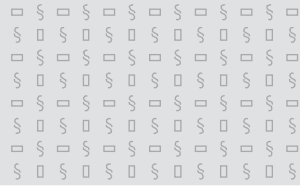
Co všechno MPS řeší?

- *V průběhu soudního řízení před soudem v ČR potřebuje soudce provést důkaz v Rakousku.*
- Právní pomoc

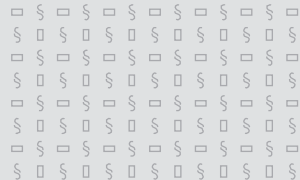
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Prameny a metody MPS

Prameny MPS

- Formální prameny - kde hledáme právní úpravu
- Dělení pramenů - podle původu (kdo je vytvořil)
- Typické pro MPS: mnohozdrojovost - prameny různého původu

Skupiny pramenů MPS

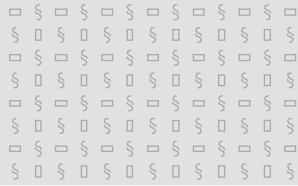
- Vnitrostátní právní předpisy
- Mezinárodní smlouvy
- Předpisy práva EU

Mezinárodní smlouvy

- Vnitrostátní podmínky závaznosti mezinárodní smlouvy - vyplývají z vnitrostátního práva
- Ústava ČR
- Článek 10 - postavení mezinárodních smluv v právním řádu ČR

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu.

Mezinárodní smlouvy

- Přímý účinek
 - Mezinárodní smlouva zakládá práva nebo ukládá povinnosti subjektům vnitrostátního práva (fyzické či právnické osoby)
 - Vyplývá z vnitrostátního práva konkrétního státu (článek 10 Ústavy ČR)

Předpisy práva EU

- EU - mezinárodní organizace - prvky nadstátnosti (supranacionality)
- Právo EU
 - Primární - zakládací smlouvy - vytvořeno státy (SEU, SFEU)
 - Sekundární - nařízení, směrnice - vytvořeno orgány EU

Prameny MPS - vnitrostátní předpisy

- Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém - kodifikace českého MPS

Prameny MPS - mezinárodní smlouvy

- Dvoustranné smlouvy
 - Smlouvy o právní pomoci (mezinárodní příslušnost, uznání a výkon rozhodnutí, nakládání s veřejnými listinami, doručování, dokazování, kolizní pravidla)
- Mnohostranné smlouvy
 - Unifikace právních norem (přímé nebo kolizní)
 - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

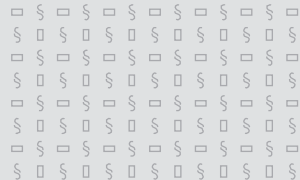
Prameny MPS - právo EU

- Evropský justiční prostor = evropské mezinárodní právo soukromé = soudní spolupráce v civilních věcech
- Oblast práva EU upravující otázky MPS
- EU musí mít pravomoc regulovat tuto oblast
- Tuto pravomoc musely na EU přenést členské státy -> primární právo (zakládací smlouvy - článek 81 SFEU)
- EU má pravomoc => může vydávat sekundární předpisy

Vztahy mezi prameny

- V MPS velmi důležité - často dochází ke kolizím pramenů
- Kolize pramenů = více pramenů upravuje stejnou otázku, ale různě!
- Existují obecná pravidla pro řešení kolizí
- Vždy se musíme dívat do textů samotných pramenů (zejména na přesné vymezení jejich působnosti)

Možné kolize

- Vnitrostátní právní předpis x mezinárodní smlouva
- Vnitrostátní právní předpis x akt práva EU
- Mezinárodní smlouva x akt práva EU
- Mezinárodní smlouva x mezinárodní smlouva

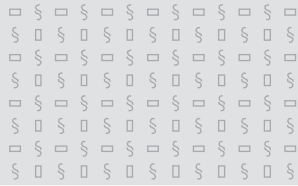
Vnitrostátní předpis x mezinárodní smlouva

- Článek 10 Ústavy ČR -> aplikační přednost
- Mezinárodní smlouva
- ČR je touto smlouvou vázána
- K ratifikaci dal souhlas Parlament
- Mezinárodní smlouva je vyhlášena
- Mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než vnitrostátní předpis

Metody úpravy MPS

- Jak MPS upravuje vztahy s mezinárodním prvkem?
- Dvě metody úpravy
 - Kolizní metoda
 - Přímá metoda

Kolizní metoda

- Obecná metoda
- Častější
- Hledání rozhodného práva
- Základní myšlenka - dotčené právní řády jsou v kolizi

Kolizní metoda - příklad

Pan Josef Novák je výrobcem vína Velkých Bílovic. Pan Franz Müller je vlastníkem vinotéky v Poysdorfu, která se kromě rakouských vín specializuje na prodej kvalitních vín moravských. Pan Novák a pan Müller proto uzavřeli smlouvu, kterou se pan Novák zavázal pravidelně do vinotéky dodávat víno vlastní výroby.

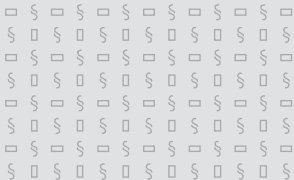
Kolizní metoda - příklad

- Dva dotčené právní řády - český a rakouský
- Kolizní metoda vybere jeden nebo druhý => rozhodný právní řád
- V rozhodném právu teprve hledáme úpravu práv a povinností účastníků právního vztahu (hmotněprávní úpravu)

Kolizní norma

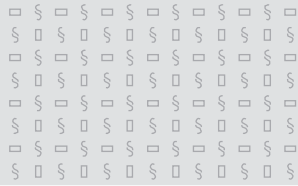
- Jak kolizní metoda vybírá mezi právními řády?
- Stanovená pravidla = kolizní normy
- Slouží k výběru rozhodného práva

Příklad kolizní normy

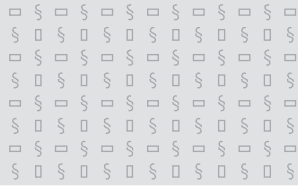
Článek 4 odst. 1 pís. a) nařízení Řím I

Smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště.

Přímá metoda

- Ve vztahu k metodě kolizní je metodou speciální => pokud existuje použije se přednostně
- Méně častá
- Vhodnější k úpravě vztahů s mezinárodním prvkem

Přímá metoda

- Jak upravuje vztahy s mezinárodním prvkem?
 - Přímá = neodkazuje na žádný právní řád
 - Hmotněprávně = stanoví práva a povinnosti účastníků právního vztahu

Přímá norma

- Nástroj přímé metody
- Hmotněprávní norma
- Určena pouze pro regulaci vztahu s mezinárodním prvkem
- Musí být obsažena v mezinárodní smlouvě => vyžaduje dohodu více států => přímé normy nejsou tak časté

V jakých oblastech najdeme přímé normy?

- Oblast mezinárodního obchodu
 - Kupní smlouva s mezinárodním prvkem (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží)
 - Přepravní smlouvy s mezinárodním prvkem (železniční, letecká, silniční, námořní přeprava)